

Barcelona 5 de desembre de 1924

# L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2387 15 cèntims — Atrassats 30

2

# T S F



PREOCUPACIÓ

—I perquè els deu interessar an aquestes dones la telefonia sense fils?



# Carquinyolis Berenguer

CALDAS DE MONTEBUY

## “LA CONFIANZA” Confiteria i Pastisseria

Els Carquinyolis Berenguer es venen en totes les bones pastisseries de Catalunya

Resseguiu el món sencê,  
companyies, monopolis,  
i en lloc hi ha carquinyolis  
com els de *Cân Berengué*.

Són fets exquisidament  
i el que els tasti una vegada  
durà sempre al pensament  
aquella dolçor sagrada.



**BICICLETES**  
Motos  
Accesoris i Sports  
**SANROMA**  
Balma, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

**Magdalena i Teixidor**

Comerç, núm. 1  
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria  
(Xamfrà Creu Coberta)

## Gran Café Restaurant Olympia

Ronda Sant Pau, 17-21

Salons per a banquets. - Esplèndids  
locals per a Dominó i Tresillo

22 Billars

Preus econòmics

**SALON DORE de la GRANJA ROYAL** Lloc predilecte del públic distingit

## TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb musica de Tzigans

## Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts  
per l'eximi Quintet TOLDRA

## Elegants sortides de teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada  
amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Pastisseria :  
Les últimes creacions en Nates, Crames i Chantilly



# L'ESQUELLA DE LA TORRATXA



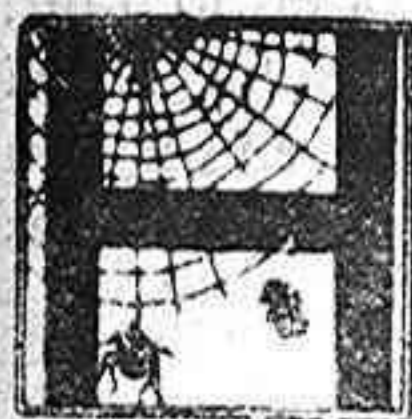
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ  
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20  
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ  
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



## En Puccini i la censura



Ha mort en Puccini, aquest líric italià que ha fet plorar a tota l'humanitat burgesa. Els nostres diaris no han estat amb ell gaire misericordiosos, fent an en Puccini enterrament de pobre. Recordeu aquella famosa nota necrològica de *La Veu*? "Ha mort en Pere Sala i Villaret, director d'*El Diluvio*. Déu l'hagi perdonat". En Pere Sala era un savi i era un sant, però *La Veu* d'aleshores fou implacable amb el savi racionalista i amb el sant incrèdul. Doncs els nostres diaris vénen a dir igual: "Ha mort en Jaume Puccini. Déu l'hagi perdonat".

—I per què, això?—ens deia indignat un amic.—Perquè han d'ésser precisament els nostres diaris i no pas els madrilenys, i el estrangers, els que maltractin an en Puccini?

Per la senzilla raó—li responguérem—de que an en Puccini, on pot "abonar-s'hi", no el defensa cap llei de jurisdicció, cap codi, cap partit, cap empresa, ni cap club, ni cap recomanació. A la censura, tant se li endóna en Wagner com en Puccini, i aquest paga la tendència molt humana que tots tenim a cercar la menor resistència possible. A tots els diaris, absolutament en tots, existeixen coses i persones inviolables, camins que no es poden emprendre, doctrines que no poden exposar-se. Afegeixi's, les lleis. Sumis, ara, la censura. I, naturalment, quan passa un Puccini, encara que sigui mort, les plomes—tornen a usar el verb plebeu—"s'hi abonem".

Sense censura, tal vegada en Puccini hauria tingut mala premsa barcelonina, però sense l'acrimònia posada. Regateigs, sí, i l'acusació de frèvol i de demagògic sentimental, mes afirmar que era un músic inadmissible, col·locat al marge de l'òpera, no. La censura en té la culpa. Com la té de que el futbol s'hagi convertit en una guerra interurbana, i els futbolistes en escriptors de "La Virreina", i el públic en una bogeria. La carta de l'Alcàntara ha estat el document periodístic més comentat de l'any i l'àrbitr Serrano, l'autoritat més discutida.

Què fariem si no? De què parlariem? De què escriuriem? I donem gràcies als déus de que ens siguin permesos els comentaris sobre en Puccini i sobre el futbol. Pensem amb que els italians haguessin cregut que, essent glòria

nacional, que ho és, en Puccini, reivindicassin un tracte de respecte en consideració a la fraternitat hispano-italiana. Doncs en Puccini, *noli me tangere*. Pensem amb que la rivalitat futbolística, fos tinguda com una permanent excitació, pertorbadora de la pau de la ciutat. Doncs, silenci sobre els partits, sense altra explicació que les jugades i el número de *goals*. Sortosament, no ens han estat presos aquests derivatius, i podem esbravar-nos fent "olé" "istas" al futbol, i wagnerians amb en Puccini.

Preguem perquè el campionat duri, perquè els referèes siguin dolents, perquè l'Alcàntara persisteixi en actuar de memorialista, perquè es morin les patums de l'art. Així viurem amb la il·lusió de que són capaços de viure en estat de pensament i de passió.

PARADOX



## NOCTAMBULS

El governador vetlla per la nostra salut física i moral. Fa bé: d'alguna manera s'ha de passar el temps. A les tres i mitja de la matinada el governador fa tancar bars, *cabarets*, *music-halls*.

Això té molt disgustats als noctàmbuls. No en tenen prou amb aquestes hores de *juerga*. I com que no en tenen prou se'n van al *Xiringuito*. Mai el *Xiringuito* s'havia vist honrat per una concurrència tan elegant.

Però al *Xiringuito* hi fa fred. De les pulmonies que pesquin els noctàmbuls, qui en serà responsable? Hi hauria un remei: que els *juerguistas* se n'anessin a casa. Però, i si no se n'hi volen anar? Què no tenen *libre albedrio*? Si no se n'hi volen anar i volen arribar sans i bons a la primavera, per a anar de *juerga* s'hauran de portar braser.



## Proses epigramàtiques

### DEL CARGOL SENSE ANIMAL

La vida de molts homes és un cargol sense animal, només amb la closca; la gran carcassa del cos que arrossegueu en la vida, però sense l'animalet de la raó a dins.

Hi ha animals irracionals de segon ordre que ho són més que els de l'ordre establert. Aquests irracionals hu-



mans no són res més que closques buides. Cargol que no treu mai al sol la banya del raciocini; que només es mou de lloc quan la puntada de peu el fa córrer.

## DEL DIUMENGE

El diumenge per mi fóra un dia avorrit. Alguns diumenges m'he entregat a la vagància i he sentit una espineta de neguit que em punyia els nervis. M'ha cansat el bar, el passeig i el teatre.

Però el diumenge no em resulta gens avorrit. Jo que no sóc cap home metòdic, i em doldria molt d'esser-ho, el diumenge segueixo un cert mètode per a no avorrir-me. Llegeixo, em paseo sol pels afores de la ciutat i ompleno l'esperit per tota la setmana. A cada meravella que veig li pregunto coses belles, buscant-ne el perquè. A voltes aquestes meravelles no em contesten. Jo penso que l'esperit de moltes coses també fa festa; celebra el diumenge i per a no avorrir-se ha sortit a passeig.

## DE L'ESPADAT

D'aquest passeig de tarda de diumenge ço que més m'ha plagut és l'espadat: unes cingleres cantelludes, tallades verticalment sobre la mar. La mar és tota oberta com uns llavis enormes amb perfil de ratlla blanca que és la salivera del cant.

Un rajolí de ponent li pica els llavis d'una miqueta de carmí. A voltes diríeu que la naturalesa és com una dona de *cabaret* que es pinta un poc perquè la trobem més bella.

Una barba de pins penjats sobre l'abim respon amb veu baixa i apagada, la cantarella eterna de la mar.

Jo m'he extremat davant l'abisme feréstec i en canvi els pins es blinquen i sondrollen sense sentir l'esglai. Es que són més forts que jo? Els pins són arrapats a terra i per això canten damunt dels perills. Jo m'arrapo amb la raó per a caminar per la vorera dels espadats de la vida. Però la raó ja és una senyoreta molt poruga.

SALPER

## LA MALA VIDA

## Una dona dolenta

Fia molt temps que no l'havíem vist. I l'hem trobat al tramvia, a les deu del dematí. Què hi fa aquesta dona dolenta a les deu del dematí en un tramvia? Senzillament: va a pentinar-se. I no se'n resent la societat de que aquesta dona dolenta vagi pel carrer a plena llum i es confongui amb la demés gent dita honesta i honrada? No portarà cap daltabaix aquesta perniciososa promiscuitat?

No, no portarà cap daltabaix, perquè aquesta dona encara ho és de dolenta, però ja no en fa. Per lo tant, no ho sembla. Nosaltres no la coneixíem. Vesteix d'una manera honestíssima, senzillíssima. No hi ha en el seu rostre senyal del llapis roig, del rimmel de les passades nits turbulentes. Porta un llibre a la mà.

—L'acabo de comprar—ens diu.

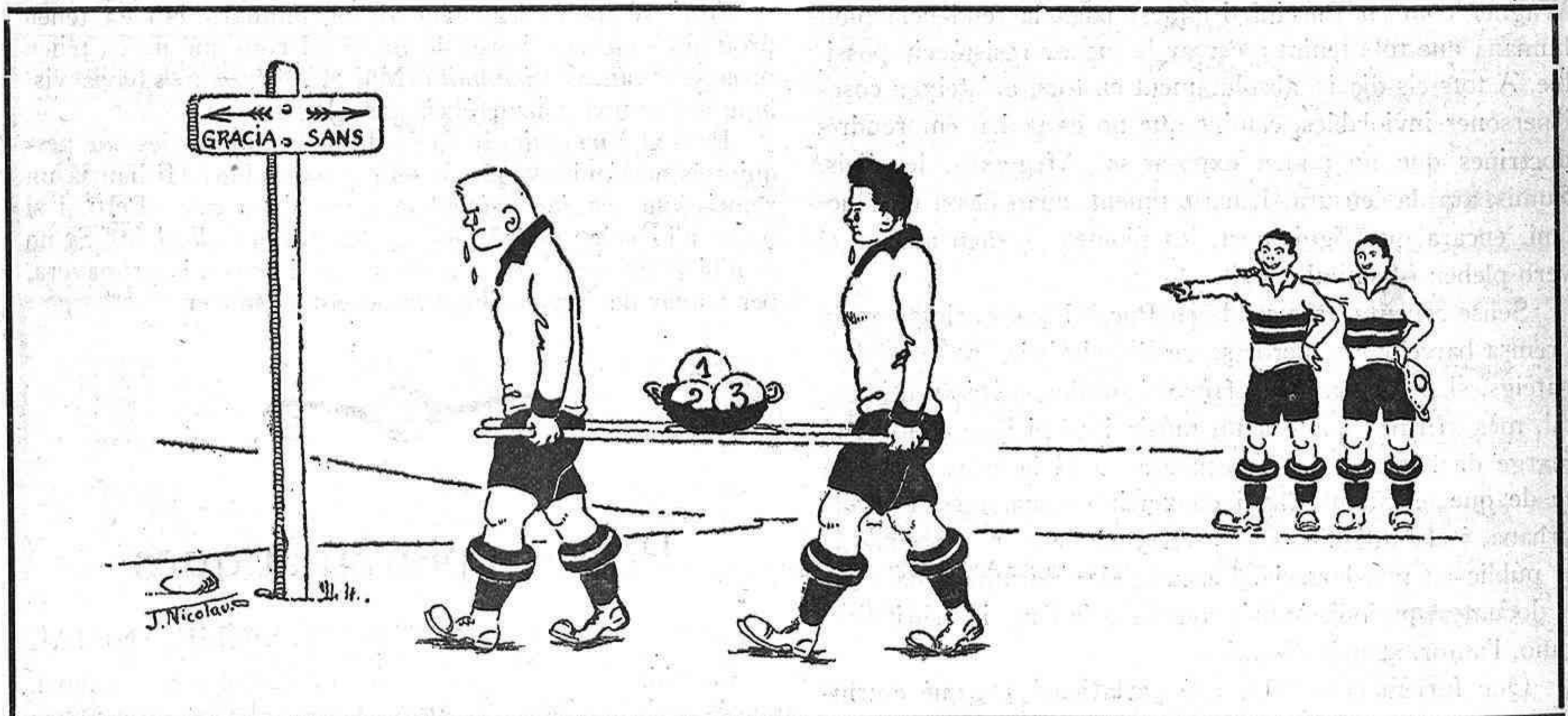
Nosaltres mirem el llibre: és un recull de poesies de Mossèn Cinto Verdaguer. Ens estranya que aquesta dona dolenta llegeixi a Mossèn Cinto Verdaguer.

—Tinc totes les seves obres—ens diu ella, somrient.

Nosaltres la contemplem espantats. Espantats de com es posa un *lentes* que la converteixen, de sobte, en una mestra de la Normal. I recordem que abans aquesta dona vivia en un bar de la rambla, no tenia altre refugi que el del bar, ni més roba que la que duia posada. Dormia en una taula del subterrani. Es rentava l'única camisa que tenia a l'aigüera de la cuina.

Nosaltres, tots els que freqüentàvem el bar, erem tan pobres i desgraciats com ella, la dona dolenta.

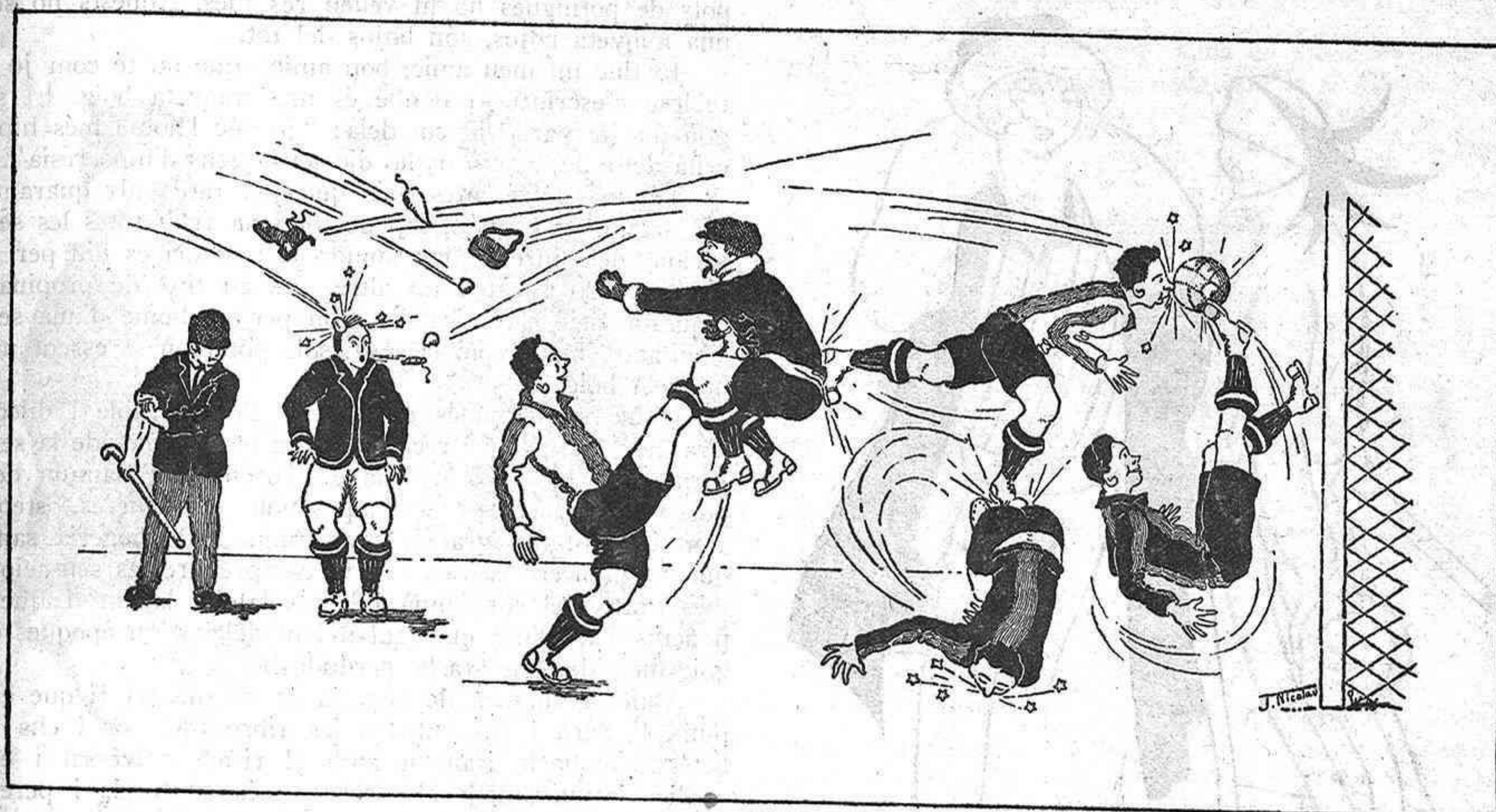
Ella s'ha salvat, com ens hem salvat nosaltres. A Catalunya la bohèmia no és una cosa definitiva com en altres terres, Madrid, per exemple. Aquesta dona dolenta ens diu:



TRES «GOALS» EN UN CABASSET

I què barates van avui les pilotes!





LA COSSA TRIOMFANT

Ara va bé!

—A mi sempre m'ha agradat més l'escudella de pagès que la cocaïna. Es veu que no servia per a dona dolenta.

Nosaltres sabem que cap de les dones que s'hi dediquen serveix. Millor.

LLUÍS CAPDEVILA



L'AFICIÓ AL FRED

L'afició al fred, senyors, és una afició tan respectable com qualsevol altra. Tan respectable com la de colleccionar segells o monedes antigues de les que no passen, o cupletistes. Perquè cal fer constar que també hi ha qui collecciona cupletistes. En cada cafè—el Lion, el Suís, el Continental— trobareu un colleccionador de cupletistes. Però això no és lo que ens interessa. Ens hem perdut. A veure si trobem el camí. Ja l'hem trobat. Tot es troba en aquest món. Fins lo que no caldria trobar.

Nosaltres tenim un amic que és aficionat al fred. Li agrada més la neu que els bitllets de a mil pessetes, que ja és agradar! Viure en un poble, en un poble de muntanya—en un poble de pessebre—en el que nevi molt, i reunir-se amb els companys a la cuina de l'hostal, mentre als camins cau la neu com si fos farina, i menjar torrades sucades amb vi calent, i matar un cabrit—que no ve d'un— i menjar-se'l rostit.

Aquesta vida patriarcal i saborosa— que fa olor de fa

moreno i oli novell—té encantat al nostre amic. Cada any, així que arriba l'hivern, aquest amic nostre desapareix. Ja sabem on va: a la muntanya.

.....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....  
 .....

XARAU



Una miqueta boig

S'ha d'ésser una miqueta boig. El que no vol ésser-ho una miqueta és que ho és del tot i no hi ha dret a una bogeria completa. Només s'ha d'ésser una miqueta boig.

Em fan riure els homes seriosos que passen amb aquella gravetat parsimonial. No n'espereu res de bo. Són els del dos i dos fan quatre; són els metòdics, els encarquerats, els que resolen la vida geomètricament i per això la panxa els fa circumferència i al capdavall són els bojos de debò, els de la bogeria completa perquè no volen ésser una miqueta bojos.

En canvi els homes que han realitzat grans coses en el món, els grans genis de les ciències i de les arts, els grans inventors i àdhuc els grans polítics i els que han portat la llibertat als pobles, tots han estat una miqueta bojos.

Aquí podríem citar una carrandella de noms, els més





ELS DRAMES DE L'AMOR

- I ja no es vol casar ara?
- No, perquè com que ja tornem a ésser pobres, i sinó sorto concejala diu que no farem res.

grans que han passat pel món. Una miqueta bojos d'aquesta bogeria sublim foren Jesús, Mahoma i Budha; ho fou Homer i Virgili, Dant, Voltaire, Shopenhauer, Verlaine, el nostre gran Lluç i altres i altres genis que han concretat en la seva obra l'humanitat sencera. Per a fer grans coses s'ha d'ésser una miqueta boig. Hom ho és a voltes sense volguer-ho ésser. A voltes hom se'n don compte. Jo mateix tinc com a major glòria i sort de la meua vida el posseir una engruneta d'aquesta miqueta de boig.

Jo m'he encantat davant d'algunes—poques—de les meves poesies i jo que en coneixia la trama i el secret, i la veritat o la mentida—perquè la gran veritat moltes vegades és una mentida i la mentida moltes vegades és una gran veritat—jo que sabia les sedes flonges de la paraula brillant que tapaven el cos del neguit i del turment i els espellifalls de la meua vida dolorosa caiguda a blocs informes dintre d'aquells versos, després m'ho he mirat i he dit: "Fa bonic això; està bé" i és perquè dintre de tot allò, dintre de l'*Himne al Vici* i de *La copa de Falern*, com dintre *En Joan de la son* i d'algunes altres, hi ha una miqueta de bogeria bategant.

L'home ha d'ésser una miqueta boig. No em diu res a l'esperit ni és fàcil que mai n'hi parli el botiguer de la cantonada ni el farmacèutic i el fabricant de més enllà, perquè generalment per sobre dels fideus i pastes i dels

pots de potingues no hi veuen res més. Aquests no són una miqueta bojos, són bojos del tot.

Jo tinc un meu amic, bon amic—que no té com jo la feblesa d'escriure—i també és una miqueta boig. El segon dia de parlar-li, em deia: "Jo sóc l'home més hipòcrita del món, i això us ho dic sense gens d'hipocresia".

Té uns dotze anys més que jo; ratlla als quaranta. Ha seguit tot el món, sap de tot i ha fruit totes les sensacions del viure i quan apunta el nou dia es diu per ell mateix: "Si l'acabo, un altre que en tinc de propina". Aquesta visió escèptica del món per un home d'una sensibilitat refinada com la seva, sols pot tenir-se essent una miqueta boig.

I tinc el meu més gran amic, l'entrançable i dilecte Francesc Vergés que reclòs darrera les vitralls de la seva farmàcia a la simpàtica vila de Torelló, per damunt dels pots i de les formes i les composicions medicineres, ostenta com un trofeu sagrat la seva miqueta de bogeria santa que li endolceix la vida i li fa comprendre les sensacions més grans del cor humà i l'embadaleix davant d'aquells ponents suavíssims que tant m'han deleïtat en èpoques de goig-mentider que ara he perdudes.

Aquesta miqueta de bogeria és un misteri fi que ens punx la carn i ens entra a les fibres del cor i ens fa bategar monòtímicament amb el ritme universal i ens explica intuïtivament els secrets més profunds i perennes de les coses.

No us fieu dels que passen pel món amb gravetat seriosa. Desconeixen les tres parts de la seva pròpia vida perquè l'han passada, però no l'han viscut.

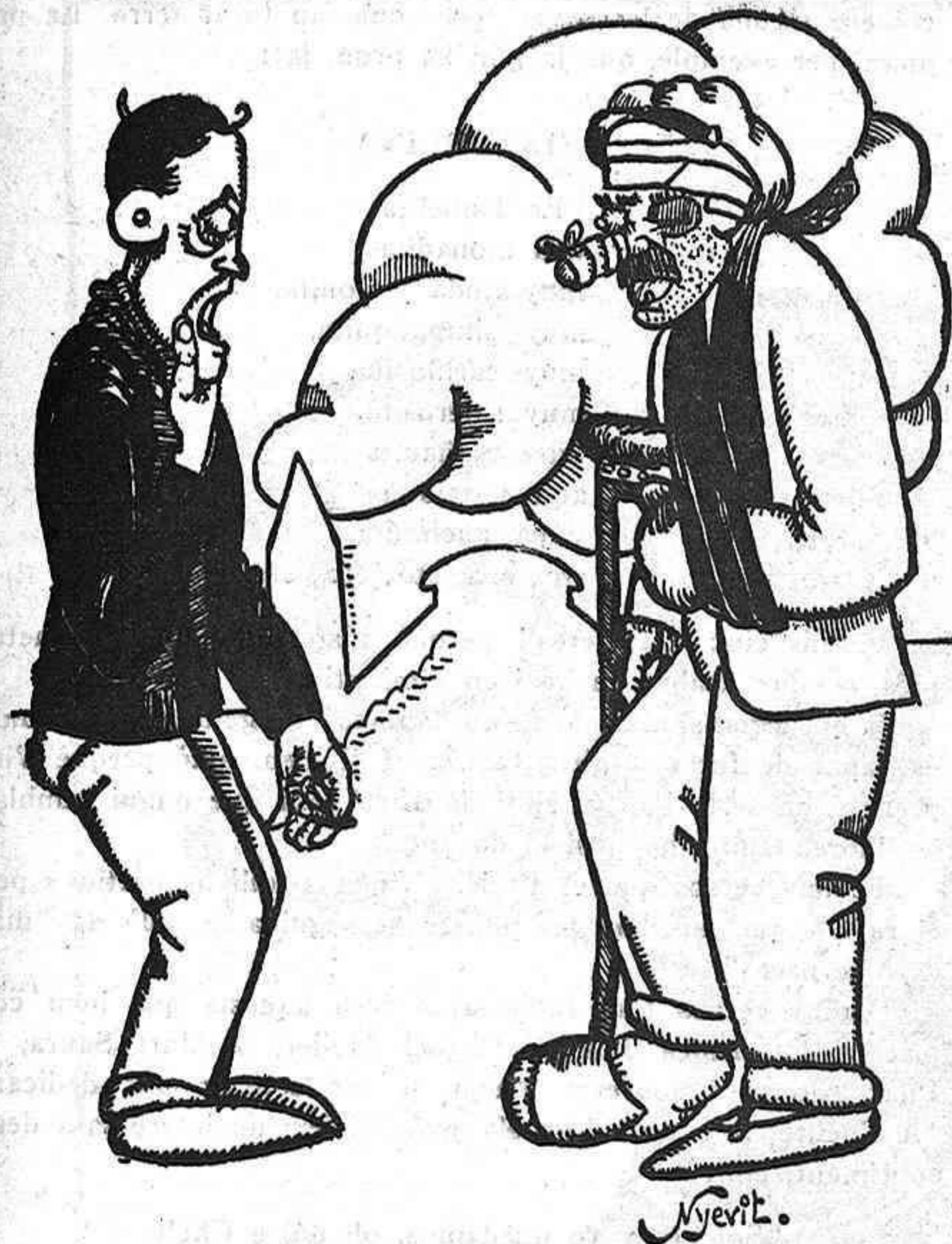
Ara recordo que el nostre excels Maragall en una conferència o discurs, deia als joves: "Demaneu la lluna





joia eterna i una serenor d'ànima en front les tempestats perquè té el gran do de la vida que és el d'ésser una miqueta boig.

JUAN D'ALIÓ



## :: PAPERAM ::

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

“Els cent aforismes del Bibliòfil, publicats per R. Miquel i Planas.—Barcelona, 1924—(XLIV, + 48 pàgines).

Es un bon bocí per als iniciats i un llibre de bon gust per al lector comú. En paper de fil val 12 pessetes i en paper japó 24 pessetes. Es passa una bona estona llegint-lo i sempre dona gust de tornar-lo a mirar.

En el “Discurs proemial” que té la gràcia una mica ingènua dels vasos de Teva en Miquel i Planas per a explicar els orígens dels seus aforismes, apunta les dèries característiques d'aquella espècie de l’“homo sapiens” que és el bibliòfil. I després en cent redolins aforístics, agrupats en vuit capítols,

### LA QÜESTIÓ DEL DIA

— Qui t'ha senyalat d'aquesta manera?  
— Coses de la dona! D'ençà que té manies d'ésser alcaldesa que no se la pot aguantar!

encara que la lluna no baixi mai. Vosaltres continueu demanant la lluna i la veureu que se us acosta com per art d'encantament. I quan us semblarà que ja la posseïu, que ja només us cal alçar la mà per abastar-la, llavors, veureu la lluna cel amunt, més amunt que mai, resplendent i sola”.

Es que l'immortal mestre de la paraula viva, també era una miqueta boig d'aquesta bogeria santa que fa fer les obres més cabdals de l'humanitat i per això comprenia que la vida és il·lusòria i que el que es creu posseir una cosa la posseeix encara que no la tingui i gosa d'ella.

Us haureu fixat que en una colla de fadrins pagesos, gent humil i boníssima que sap totes les meravelles del camp, essent igualment ruts i toscos n'hi ha un que és més eixerit que els altres, que sempre en té una de fresca per a dir o per cantar. Moltes vegades no és pas el de la casa que seguen més bona xeixa, però totes les fadrines estan per ell perquè diuen que té una gràcia. Aquesta gràcia és l'atreuiment. Aquesta gràcia no vol dir que sigui més savi que els altres. Aquesta gràcia li endevina alguna de les pubilles quan ell li fa una brometa o li engega una dita de les seves plena de picardia. Veureu que ella es ruboritzava, potser més de satisfeta que no pas de candor, i li diu mirant-se'l de reüll: “Ah, boig! boig!”

Aquesta és la seva gran gràcia en la seva senzillesa. Sap ésser una miqueta boig. Ell potser no comptarà les mules llises i lluentes que comptaran els altres; potser veurà les vaques seques i els bous escarransits i pastarà amb més mal llevat i amb la pastera vella, però tindrà la



### LA CARITAT

— Tingui, aquí té aquest parell de costelles.  
— No me les podré menjar, són dures.  
— Si fossin toves no les hi donariem.



ordena les virtuts, les experiències, les manyes, les delícies, les rancúnies, les picardies, els pecats i fins les joies secretes d'aquest extret humà que en diuen "bibliofília".

En Josep Triadó ha decorat el llibre amb bon gust i en Josep Torné ha gravat a l'aiguafort la portada. Es una llàstima no poguer parlar més estona d'aqueixa minúscula joia i dels artistes que amb tant exquisida modèstia hi han col·laborat.

Un mot encara per a posar les coses a to: En Miquel i Planas no és un bibliòfil del tot pur. Els seus treballs crítics i les seves obretes literàries el despengen de l'alta llenca de la bibliofília a la més ordinària i barroera d'autor. Per això no riu prou per sota el nas i es queixa dels gramàtics.

P. C.

"Fleta, Làzaro, Schipa, Anselmi." Crítica i versos per Enric Sánchez-Torres; 3 pessetes. Madrid.

Es veritat que no sabem fins on pot arribar la ciència i l'enginy i la gràcia de l'home, però tampoc sabem fins on pot arribar la poca-solta.

Aquest llibre de l'Enric Sánchez-Torres ens ha fet molta gràcia. Ens ha fet l'efecte de que aquest senyor s'ha proposat fer un llibre o una cosa de paper i lletres que vulgui semblar un llibre, sigui com sigui.

Perquè us féu càrrec del que és aquest—diguem-ne llibre—us direm que té un centenar de pàgines i d'aquest centenar les vint-i-cinc primeres són cartes de varis escriptors i de gent de teatre que han rebut alguna obra dedicada d'aquest senyor i li remerciem dient-li que ho fa bé.

A nosaltres ens basta això perquè sapiguem de cert que l'obra és una llauna de les més grosses.

L'home que ho fa bé—com li diuen aquestos senyors per pura fórmula, per educació, perquè són gent ben educada i esperits selectes—no té necessitat de posar l'opinió dels altres davant d'una obra pròpia.

Però passem endavant i ens mirem l'obra. Ens trobem amb una conferència-concert sobre Fleta, Làzaro, Schipa i Anselmi que no ens convenç pas gens ni mica, però ens diverteix molt. No diu res de transcendental i en canvi hi ha moltes vulgaritats i idees que no les compartirem mai, per dignitat artística. Per exemple: nosaltres no confondrem mai el "bel canto" amb l'obra de Wagner. Són coses aquestes que amb mig ull a la cara es veuen ben clares.

Ara que també comprenem que hi ha homes que no tenen mig ull a la cara.

Aquesta conferència tingué lloc a l'"Ateneu de Madrid" i a fe que si el senyor Enric Sánchez-Torres n'hi volgués donar alguna altra li agrairíem molt que ens ho assabentés i hi enviariem un redactor especial, que tan de bo fos jo mateix, perquè comprenem que hauria d'ésser una cosa molt divertida. Perquè, senyors, compreneu que ha de fer molta gràcia un senyor conferenciant que s'aixequi de tant en tant de la cadira i digui: "Ara us vaig a cantar la cançó argentina, "Ay, ay, ay!" o la "balada Questa, o quella" de "Rigoletto" i ho canta amb pretensions de Làzaro o de Fleta, i ara en el llibre ens explica en quatre o cinc parèntesis que ho va fer tan bé i que tothom l'aplaudia perquè es veu que a Madrid, com a tot arreu, hi ha bastants barbers.

Després vénen els versos. Veritablement són versos i res més. I això, senyors, és molt poca cosa. Aquests versos no tenen cap gràcia; no tenen cap força emotiva ni cap valor literari i menys estètic. En canvi tenen—al nostre entendre—una gran poca-solta.

Perquè ningú pogués creure que ho diem perquè sí, aquí

copiem alguna de les seves coses que fan tocar ferro. La primera, per exemple, que ja n'hi ha prou, ja!:

#### ISABELITA

"Es Isabelita  
una monadita  
muy linda y bonita,  
muy simpatiquita,  
muy cariñosita,  
muy salerosita,  
muy apañadita,  
algo movidita  
y parlanchinita,  
etc., etc., etc., etc., etc.

Posem cinc "etcèteres" perquè això dura un quilòmetre més, sempre acabat en ita i en diminutiu.

Ja em direu si això no és un "aborto" de geni. Aquest home és capaç de fer una altra Odisea. I li diem això perquè s'ho prengui en serio i quan editi un altra cosa que pugui semblar un llibre, també ho posi el davant.

Té uns versos que es titulen "Sueños idílicos partidos por el rayo", que ens han fet pensar desseguida en allò de "mal rayo te parta".

Dedica versos tant interessants com aquests que hem copiat, a Esperança Iris, a Raquel Meller, a Mari Saura, a Pilar Alonso i sobretot n'hem de fer constar uns dedicats "A Chelito, la triunfal" en els quals hi fem un interessant descobriment. Diu:

"Solo tu y yo quedamos, oh dulce Chelo,  
eternamente jóvenes, eternament bellos."

Ja ho veieu: ara descobrim que aquest home ademés és "guapo" i no d'una guapesa d'estar per casa, no, sinó que tan sols ell i "La Chelito" són "guapos"; que és com si diguéssim el "no va más" de la bellesa física.

Ens sembla que el lector amic s'haurà fet perfectament càrrec de la valor d'aquest llibre. Nosaltres no sabríem pas donar-ne una nota més interessant. El seu autor pot prendre nota i copiar-ne certs paragrafs per a posar-los al davant d'una altra obra.

Que continui, que continui escrivint així que sempre és una cosa meritòria que hi hagi qui ens faci riure un poc, pobres mortals.

"Morts il·lustres de Catalunya". Retrats, treballs i biografies. Quadern I, 60 cèntims. (Publicació quinzenal).

Aquest primer quadern de "Morts il·lustres de Catalunya" publica els noms gloriosos de Josep A. Clavé, Frederic Soler "Pitarra", Jacint Verdaguer, Enric Prat de la Riba, Joan Maragall i Angel Guimerà, acompanyats de la biografia llur i d'algun fragment de la seva obra.

Està ben presentat i és digne del nostre sincer elogi.

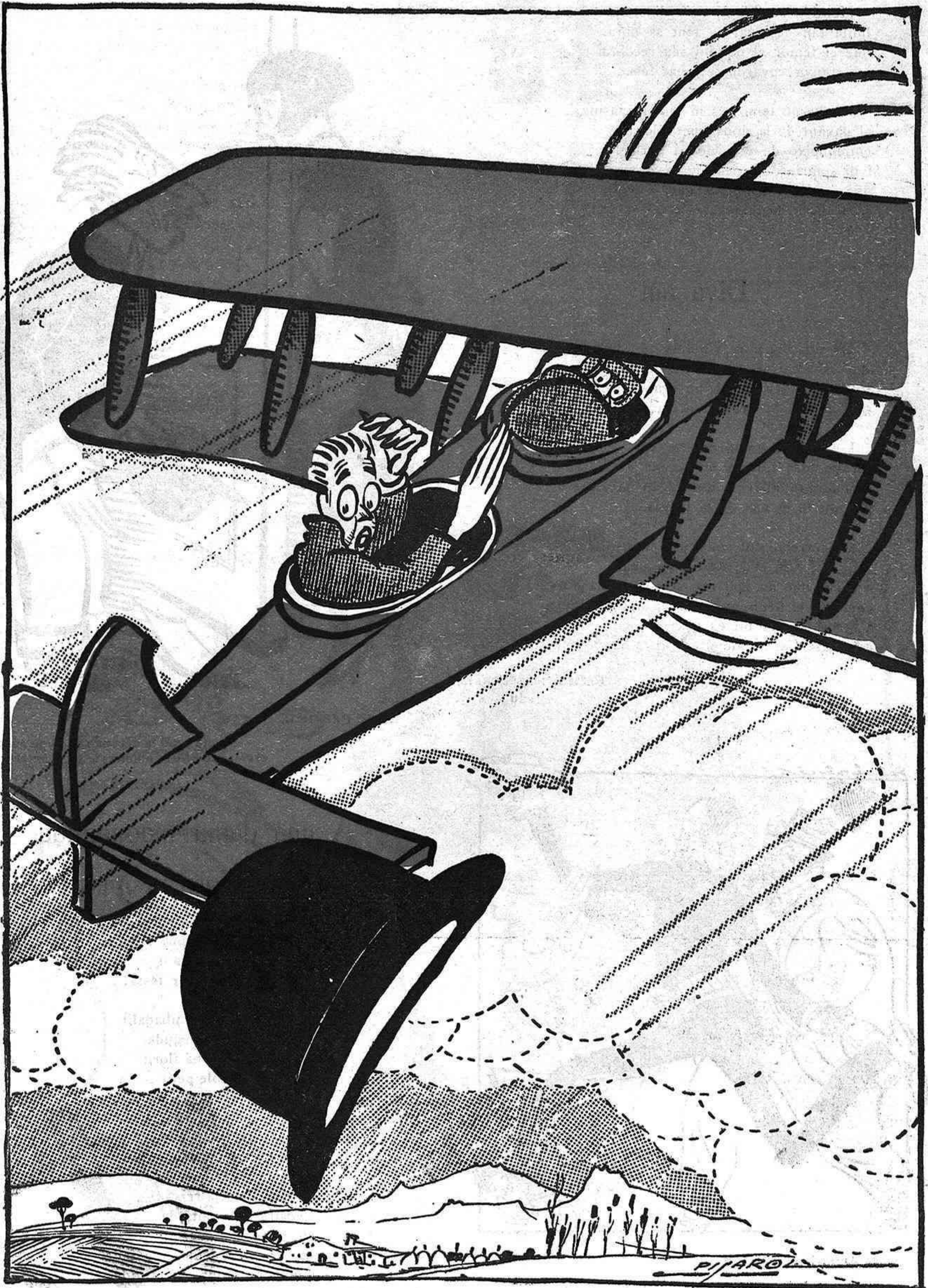
ALPHA



#### Sóc un covard

A mi que no m'espanta la tempesta  
ni em fa pô el treball ni l'ésser pobre,  
perquè per a lluitar valor em sobra,  
la covardia aquest valor em resta.





UNA DESGRÀCIA

—Pari, que m'ha caigut el barret!



Mentida semblarà, més dins ma testa  
lluïta tan desigual va fent sa obra,  
que el temor el domini seu recobra  
i estranya covardia es manifesta.

Jo que no temo res ni res em pasma...  
al davant de la dona que voldria  
emmudeixo de cop, no sé parlar!  
i ni somriure sé per més sarcasme,  
que em mata a flor de llavi l'alegria  
i em dic a mi mateix: Sóc un covard!

## Divagant

De cop, llençant la ploma amb que escrivia,  
em dic a mi mateix: —No val la pena,  
tot el que fas és res, un gra d'arena  
que ningú sap trobar, ningú el destria!—

I passejant en la deserta via  
divago més sota la nit serena  
i comprenc allavors que no hi ha esmena  
pel qui té el vici de la poesia.

M'avorreixo tot sol sense companya,  
puix del cafè el xivarri m'amoina,  
i encar que no faig res, si escric una hora...  
com que el llegir no em dóna mai migranya  
i l'escriure per mi és cosa divina,  
complasc així un anhel que anys ha em devora.

EL NOI DELS SONETS



HOME PREVISOR

—Venia a dur la dècima abans no posin  
el rètol de: «No se admiten felicitaciones».

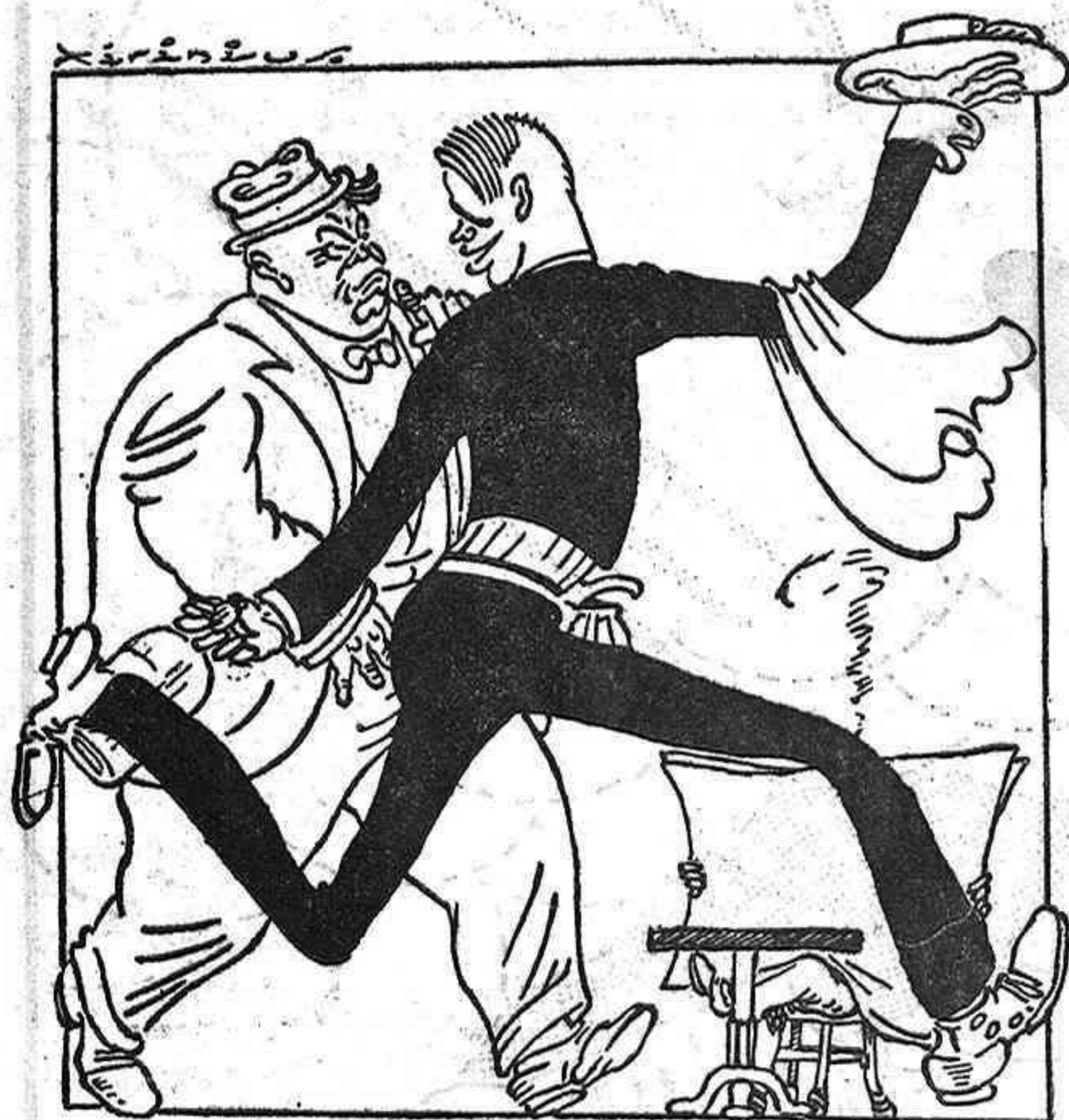
## A una dama inconeguda

RECORD D'AQUELL ESTIU...

La pallola, coronant  
amplament la blanca testa,  
us fa ser més elegant  
i us don un aire de festa!...

Jo us admiro embadalit,  
bella dama inconeguda,  
per la joia que ha florit  
en el meu poble petit  
d'ençà de vostra vinguda.

Vostre blanc vestit brodat,  
la blancor immaculada  
del vostre pit marbrejat,  
la blanca mitja reixada  
i vostra clara mirada  
em tenen tan encisat,  
que em sembleu rienta fada  
que veniu d'una encontrada  
en que tot sigui nevat!...



EL MODERNISME AL BAR

—Què tenen water-closet?  
—No, senyor. però tenim telèfon.



Quan a l'hora vespertina  
vos passeu pel meu carré,  
el meu carré s'illumina  
i com un sol esdevé.

I és que en l'hora somniosa  
del crepuscle vespertí,  
al passar la dama ermosa,  
tan gentil i lluminosa,  
tot l'encís es queda allí.

Jo us estic molt agraït,  
blanca dama inconeguda,  
per la joia que ha florit  
en el meu poble petit  
d'ençà de vostra vinguda!...

F. CARRERAS P



BONA PARELLA — UN QUE S'ORIENTA

Jo no sé perquè, però la Maria Fresser i en Rafel Estrany sempre fan junts les exposicions, *exposant-se*, naturalment, junts també, a rebre alguna morma de la crítica.

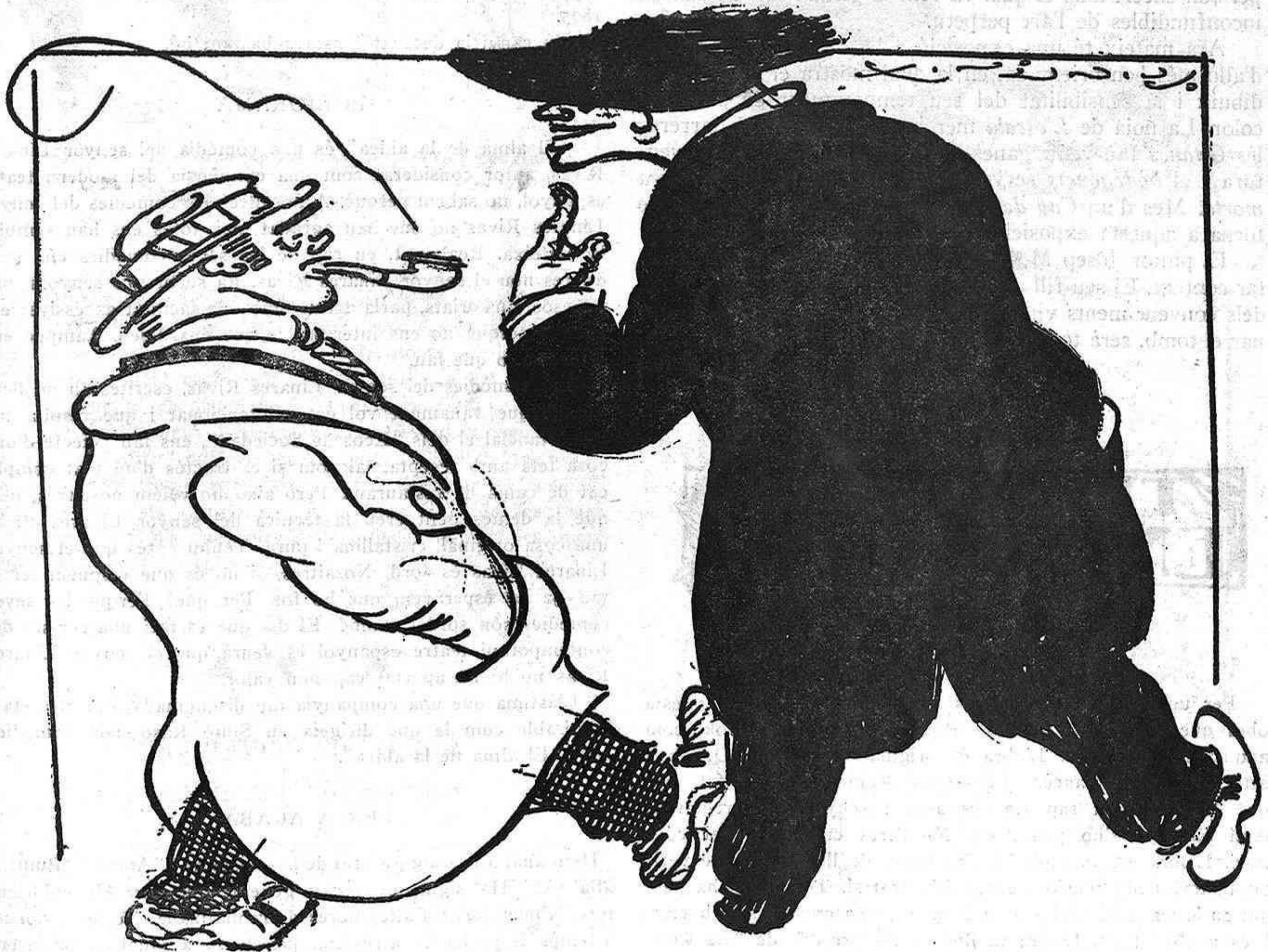
Els estan segurs, però, de fer bona parella i no s'hi amoinen gaire amb el *què diran*.—Què diguin el que vulguin!—deuen pensar—amunt i crits!

No vull pas dir que les seves exposicions sien cridaneres, ben al contrari; tiren a serioses i concentrades, malgrat les caragolades caricatures de la Fresser; la qual d'un temps ençà té pacte amb les *bruixes*.

Ui, si n'hi té! I que les coneix una per una! Allí veureu mapada de nit a l'*aiguafort* tota la famosa bruixeria de Llers.

No cregueu que la Fresser no estimi la llum i els colors, encara que es decanti cap a l'art de l'embruïament;

Aquest número  
ha passat  
per la prèvia  
censura militar



LA TRANQUILITAT

—I la teva dona t'enganyava?  
—No, perquè ja ho sabia.



mireu les aquarelles que exposa i admirareu les coloraines que sap treure dels colors aigualits; flors encertades, ceràmica trencadissa, fruites sortint de l'arbre i un *Interior* senyor i tocadet amb molta feminitat.

L'Estrany, mascle com sempre, exposa uns aiguaforts valents i unes pintures fetes a grapades, valentes també, amb aquell segell personal que distingeix totes les seves obres.

Jo no sé què tenen les pintures de l'Estrany que no me les acabo d'empassar; em fan l'efecte d'un pa que tingui massa molla i resulti pesadet al païdor. Així i tot, de tant en tant li trobo coses encertades i sentides com el *Nocturn a París*, ple de finures i una marina, *De Matinada*, que sembla de debó talent.

Dels aiguaforts no en parlem: són dignes de la fama del seu autor: valents, ben construïts i fets amb un domini absolut del *metier*; *Moll de Pescadors*, *Vora la mar* i la fantàstica visió de *París*, resulten obres mestres en el seu ram, a les quals, sia dit amb perdó, el colorit no els hi fa cap falta.

On exposa aquesta parella artística?

A "Cà'n Parés".

\* \* \*

Entre el jovent *vintcentista* que es dedica a la pintura, cal esmentar com un merlot blanc an en Marqués i Puig, pel bon encert amb el qual va fent la girada cap els camins inconfundibles de l'art perpetu.

Ara mateix té una exposició a les "Galerías Dalmau" d'allò més ben orientada, en la qual mostra el seu amor al dibuix i la sensibilitat del seu temperament en sentir el color. La noia de *L'escala* mereix que li vagin al darrera; les *Gitanes* fan venir ganes de que ens diguin la bonaventura i el *bodegonets* serven la qualitat de la seva *Natura morta*. Més d'un *Cap de dona* correctament modelat fa de torna a aquesta exposició força personal.

El pintor Josep M.<sup>a</sup> Marqués, pare de l'artista, pot estar content. El seu fill està ben orientat, sens abjurar, però, dels convenciments *vintcentistes* que té. Quan acabi de donar el tomb, serà tot un pintor.

C. ARBÓ



TIVOLI

Per una casualitat nosaltres coneixem el procés d'aquesta obra que no és dels senyors Romero i Lorand Orbok, com anuncien els cartells. L'obra és original de Lorand Orbok, i està escrita en francès. El senyor Romero no ha fet més que traduir-la—ja sap francès aquest senyor?—i arreglar-la. Així almenys s'ho pensa ell. Nosaltres creiem tot el contrari. L'obra estava molt bé d'ambient, de llenguatge, de veritat històrica, d'intenció, de concisió teatral. Tot això s'ha perdut en la traducció del senyor Romero, s'ha confós, s'ha borrarat. I és una llàstima. L'obra té lloc en les presons de "La Conciergerie" la matinada del 10 de Thermidor. Quan la caiguda de Robespierre a la Municipalitat. El públic no se'n entera d'això, gràcies a la poca habilitat del traductor. Hi ha en l'obra

una cançó qual tema són les campanes de Noel, que el senyor Romero converteix en "Navidad". Què no ho sap aquest senyor que el "Noel" dels francesos no és la "Navidad" dels espanyols?

Molt bé devia estar l'obra del malaurat Orbok quan ha pogut resistir la traducció del senyor Romero, que és—i no ho hem d'oblidar—un dels autors de "La Sombra del Pilar", i imposar-se al públic. Potser el públic—en qual estupidesa, llastimosament, s'ha de confiar sempre—no ha acollit aquesta obra amb l'entusiasme amb que acollí una cosa tan idiota com "La Montería", però s'ha mostrat molt respectuós. I això sempre és d'agrair.

El mestre Rosillo ha escrit una música molt discreta i entonada: un aire de gavota, una marxeta... També això és molt d'agrair quan avui és costum entre els músics un "foxtrot", un "shimmy", un "two steep", en una obra qual acció passa al segle XV o XVIII.

En la interpretació es distingiren els senyors Vendrell, Fernández i Fuentes, i la senyora Herrero.

L'obra no estava massa bé de vestits. Cal que els sastres de teatre adquireixin una cultura que avui no tenen referent al vestuari. Per ells des de Lluís XIV al Directori la moda no sofreix gairebé cap transformació. De totes aquestes èpoques—és a dir: de 1775 a 1795—en fan una sola que coneixen pel nom de Valière, emprat, suposem, a Madame de La Vallière.

Aquells nobles de l'època del Regent, sobretot les senyores, fan llàstima. I el senyor Vendrell va vestit a la manera de 1805.

En canvi la decoració estava bastant bé.

## POLIORAMA

"El alma de la aldea" és una comèdia del senyor Linares Rivas, autor considerat com una eminència del modern teatre espanyol, no sabem perquè. A nosaltres les comèdies del senyor Linares Rivas no ens han agradat mai, totes ens han semblat la mateixa. Realment, en cap de les seves comèdies ens ve a dir res nou el senyor Linares Rivas. Fa sortir uns senyors, uns pagesos, uns criats, parlant tots amb una facilitat excessiva: excessiva perquè no ens interessa lo que ens diuen. Tampoc ens interessa lo que fan.

Les comèdies del senyor Linares Rivas, escrites en un llenguatge que vanament vol ésser intencionat i que resulta tan insubstancial el dels "Ecos de Sociedad", ens fan l'efecte d'una cosa feta amb recepta, tal com si es tractés d'un plat complicat de cuina de restaurant. Però això ho veiem nosaltres, perquè la demás gent creu la tècnica del senyor Linares Rivas una cosa original, cristallina i pura. Tenim entès que el senyor Linares Rivas és sord. Nosaltres,—i no és que volguem fer el viu—ja ho esperàvem que ho fos. Per què? Perquè les seves comèdies són sordes també. El dia que es faci una revisió del contemporani teatre espanyol es veurà que el senyor Linares Rivas no hi ha aportat cap nou valor.

Llàstima que una companyia tan disciplinada, tan discreta i admirable com la que dirigeix en Simó Raso, faci comèdies com "El alma de la aldea".

## PER A ACABAR

Hem anat a l'assaig general de la revista de l'"Apolo" "Bum!... allà và!" Ha sigut un assaig general que així els voldríem tots. N'hem sortit a altes hores de la matinada. No som, doncs, a temps de parlar de la revista, que ens ha agradat. Ja ho farem la setmana entrant.—Ja s'ha obert al públic el teatre "Olympia", que és un dels més grossos i perfectes que hem vist. La decoració del teatre ha anat a càrrec de l'escenògraf Castells, que



LA QUESTIÓ DEL «METRO»



—No ho sap que ara Barcelona serà més gran?  
 —Per què?  
 —Perquè tindrà un «metro» més.



—Noi, acabo de trobar a la sogra tal com  
 fa tant temps desitjo.  
 —Cóm?  
 —Set pams sota terra

és sens dubte un dels pintors de més bon gust i millor orientat. No cal dir, doncs, com en Castells ha convertit l'interior d'aquest escenari en una meravella d'elegància i de distinció.

Perquè es facin càrrec els nostres llegidors del què és el teatre "Olympia" els direm que hi caben 6.000 persones, que s'hi poden donar tota mena d'espectacles, que l'escenari compta amb tots els "adelantos" moderns en escenografia i il·luminació, doble pont i doble fosso, una pista aquàtica de 300.000 litres d'aigua. Aquesta pista entra fins a la primera caixa de l'escenari, per a que així el dia que representin espectacles aquàtics pugui muntar-se des de les caixes.

Bob

Inauguració del Cafè  
 Restaurant "Olympia"

Del Cafè i Restaurant, dels quals són propietaris els senyors Zetanello i Muste podem dir que gairebé és tan gran com el teatre, i tan magnífic; que és un dels cafès i un dels restaurants més reconfortables de Barcelona, i això que a Barcelona en sabem d'aquestes coses! Es ample, confortable, elegant, ben servit. No hi hem sapigut trobar un què dir, sinó que tot el que hem vist tant del teatre com del restaurant ens ha meregut elogis.



—Perquè te'n portes la Lod al «Metro»?  
 —Home, per quan vinguin els túnels: jo  
 sóc un home moral!





## FUTBOL

El "F. C. Barcelona" compleix el XXV aniversari de llur fundació. Voldríem poguer reflectir amb aquest motiu, totes les sinceres simpaties, totes les devocions que sentim pel Club que tantes glòries ha sapigut donar al futbol català, del que és genuí representant. Tots estem obligats a mostrar—als que els desconeixen—els fets magnífics, plens de gloriosos entusiasmes que componen llur brillant historial... Una ploma plena de mèrits, s'haurà encarregat de recollir-los en un llibre que ensenyarà an els deportistes catalans ço que tots debem al Club dels gloriosos colors blau-grana...

Els dies 7 i 8, el "Barcelona" celebrarà les noces d'argent, coincidint en moments plens d'angúnia. Més que mai, perquè per damunt de tot i de tots sabrà sortir triomfant dels obstacles que se li presenten, de tot cor, amb tota l'ànima, llencem, com bons deportistes, un fort:

Visca el "F. C. Barcelona"!

\* \* \*

## CAMPIONAT DE CATALUNYA

## "U. S. de Sans" — "Europa"

Qui l'ha vist i el veu!... Això pensàvem de l'"Europa" al sortir diumenge del camp del carrer de Galileu. L'equip de l'entusiasme i de la compenetració, ha perdut ambdues coses; les més belles característiques de l'"Europa" on son?... En canvi els de la "Unió", fent honor al nom del Club, demostren estar cada dia més "units" i l'entusiasme que remarcava als "graciens" ha canviat de domicili, passant a distingir al de Sans. Una i altra qualitat els portà diumenge a aconseguir una bella victòria sobre el contraris.

Estan molt al "tanto" n'obtingueren tres, per obra i gràcia d'En Martínez i Monleón, sense que els "europeus" "desgracie-si'n", ni una vegada la xarxa d'En Pedret, tan segur com sempre...

L'arbitratge del senyor Vela, no passà de regular.

FERRÀN



Hem vist el projecte del monument a Joan Maragall, el més gran poeta de Catalunya, que ha estat confiat al jove i reputat escultor Angel Tarrach. Trobem molt acertat el projecte. Hi ha la figura de "Nàusica" i una alegoria de la Sardana molt ben resoltes.

Podem assegurar amb molta satisfacció que no serà un monument com aquests que calamitosament abunden per la nostra ciutat.

Celebrem que el gran Maragall, l'home més pulcre espiritualment que hem tingut, tingui un monument pulcre, gràcies al cisell de l'artista Tarrach.

No hauríem dit mai que un regidor tan primmirat com és l'incommensurable senyor Marimón, l'emperador de les multes, deixés estendre la roba a la teulada de casa seva, cosa que no resulta gens edificant, perquè, vaja, veure aquelles penjorelles de camises i calçotets en ple Passeig Nacional, ens sembla que és mereixedor d'una multa. A més que no li seria pas molt a ell que en posa tantes.

El senyor Martí Ventosa, quan era tinent d'alcalde, no permetia tals exhibicions.

Ara que si això és una "rèclame" per a fer-se popular, pot penjar-hi tot el que vulgui.

Continua encara la rebentada dels carrers. El Passeig de Gràcia ja fa temps que s'ha convertit en Passeig de calamitats—per no fer el xistu de dir de desgràcia—i per nosaltres que no quedin, poden anar rebentant tot el que vulguin que ens és igual. El Passeig de Gràcia fins ens ha agradat i tot que l'operessin com han fet, perquè durant mig any ens hem estalviat de sentir-hi les burrades de "los niños bien", que sempre són "bastante mal", i de sentir-hi aixafar grava i mastegar tatxes.

Ja s'acosta la Puríssima, i això ens entristeix i ens posa de mal humor, perquè ja fa temps que ens han fet la Puríssima i la santíssima i tot. I pensar que encara se'n acosta una altra, és una cosa molt sèria.

Quina Puríssima! és molt mala Patrona.

El dilluns passat al "Palau de la Música Catalana" es celebrà un concert a piano per en Rubinstein.

Sempre serem al costat de l'obrer gran que ha portat a cap el "Palau de la Música Catalana, per on han passat les glòries més altes de l'art diví, però sempre creurem que Rubinstein no és res més que una mena de boxador del piano.

Continuen les pluges. Ha estat any de bolets i de fangueres horribles pels carrers de Barcelona, i de brutícia per tot arreu.

El dia que vingués una gent seriosa i acabés amb tot això, no sé perquè em sembla que protestariem. Protestariem com el nen acostumat a portar la cara bruta que quan li renten plora.

Hi estem tan acostumats.

Què us creieu que són estrelles això que veieu a la nit?

Doncs no, senyors, no: Són les subsistències que s'estan allà dalt, tan amunt que només les podem arribar a veure i encara ens fan ganyotes i puguen una miqueta més.

Els estels són xiuronets que només en pot menjar sant Pere.

S'han fet ja públiques les tarifes del Gran Metro. El públic que les esperava amb frisança s'és escruixit. Les troba cares.

I per això ens havem deixat trasbalsar les millors vies de la ciutat i havem sofert tants entrebancs i conegut tants perills.

Vaja; diem una vegada més:

"Mala nit i parir mossa!



**DIETARIS**

**BLOCS**

# EL AÑO EN LA MANO

Almanaque - enciclopedia de la vida práctica para 1925

es el libro indispensable.

regala a los compradores una participación a un billete entero de la Lotería de Navidad.

publica una interesante Historia del Traje a través de los tiempos.

se vende en toda España a Ptas. 1'50 en rústica y Ptas. 2 encuadernado.

EL AÑO EN LA MANO

La setmana que ve fixarem el dia que sortirà nostre popular

≡ **ALMANAC** ≡

DE LA

# L'Esquella de la Torratxa

que faria dies que seria al carrer, però entrebancs que hem trobat ens han retrassat la sortida. Fem tots els impossibles per a que surti lo més prompte possible.

L'ALMANAC va il·lustrat profusament i el text és de lo més selecte

La coberta és deguda a la mà experta de l'artista **SEGRELLES**

El preu, com sempre: **1'50 pessetes**

*Els corresponsals que no tinguin la demanda feta, que la facin tot seguit, perquè puguin rebre el paquet tan bon punt es posi a la venda.*

**NOVEDAD**

**Vicente Blasco Ibáñez**

# La vuelta al mundo de un novelista

Dos tomos

Ptas. 10

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gbr Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebalxes.





LA QÜESTIÓ DELS MISTOS

— Fins aquests han fet com nosaltres: han perdut l'escal!